

doe de switch

inleiding 06

Raoul Hedebouw

**power
to the
people 32**

Natalie Eggermont

& Germain Mugemangango

**van huizenjacht
naar recht
op wonen 62**

Line De Witte

& Pauline Boninsegna

**op naar een
mobiliteit van
de toekomst 88**

Jos D'Haese

& Julien Liradelfo

**supersnel
internet
voor iedereen 116**

Ben Van Duppen

& Octave Daube

**een boost
voor onze
gezondheidszorg 144**

Tim Joye

& Sofie Merckx

**bijlage 170
de switch,
hoe betalen
we dat?**

het gros van de vliegtuigen in de wereld: Boeing en Airbus. Eén op de drie bieren die in de wereld worden gedronken, worden geproduceerd door één bedrijf: AB Inbev. Kunt u zich dat voorstellen? Eén op de drie pintjes. Zeven bedrijven, niet één meer, beheersen de hele elektriciteitsmarkt in Europa. Zeven! Een bedrijf als Amazon alleen al heeft 1,6 miljoen werknemers in dienst. Op het internet, dat het eldorado van democratie en keuzevrijheid moest worden, heeft de zoekmachine van Google een wereldwijd marktaandeel van 86 procent. Vier bedrijven controleren 90 procent van de graanmarkt en hebben dus een vinger in elk brood of elke croissant die u koopt. Karl Marx had zich nooit zo'n wereldwijde kapitaalsconcentratie kunnen voorstellen. Nooit in de geschiedenis van de mensheid hadden transnationale bedrijven zoveel economische, en dus politieke macht. Ja ook politieke macht want met hun lobbyisten, media, denktanks en hun chantage ('pas op, of we verhuizen onze fabrieken naar een lageloonland') hebben ze ook de politiek in de greep.

Zo kan het niet verder en daarom doen we de switch

Zo kunnen we inderdaad niet verder. Dit kan niet blijven duren. Het is tijd voor een paradigmawissel. Als het spel zo oneerlijk in elkaar zit, is het tijd om de spelregels te veranderen. De winstzucht van de

grote bedrijven mag niet langer de leidraad vormen voor beleidsbeslissingen in de hele wereld. Het is hoog tijd voor een switch. Een switch die er voor zorgt dat onze rekeningen weer betaalbaar worden. Energierekeningen van 1000 euro per maand zijn onhoudbaar. Waarom zouden we met zijn allen zo hard afzien enkel en alleen om de energiemultinationals nog rijker te maken? De samenleving, wij dus, moet die sector in eigen handen nemen, zodat de windturbines en de centrales eindelijk draaien voor de mensen en niet voor de winst.

Ook het klimaat heeft een switch nodig. Hittegolven en overstromingen wisselen elkaar af, de impact van de klimaatverstoring wordt steeds meer voelbaar en toch veranderen we niet van koers. Integendeel zelfs, steenkoolcentrales worden van onder het stof gehaald en er wordt massaal geïnvesteerd in de vervuilende ontginning van schaliegas. Erger nog, de valse oplossingen zoals groene taksen en individuele regels maken de koopkrachtcrisis alleen maar groter.

Onze arbeidsmarkt heeft eveneens behoefte aan een switch. Door te knagen aan onze koopkracht bereiden de regeringen en de werkgevers de volgende, nog diepere economische crisis voor. Wie heeft er na die lawine van torenhoge facturen nog geld over om op restaurant te gaan of te gaan shoppen? Minder geld voor lonen, betekent minder aankopen door werknemers, minder verkoop voor bedrijven en dus

minder werkgelegenheid, dus minder geld voor lonen en dus minder aankopen door werknemers... Enfin, u snapt het wel. Ik zou zo nog twee bladzijden kunnen doorgaan, maar ik zal u gezien de kostprijs van papier niet verder op kosten jagen. Het besparings- en loonmatigingsbeleid van de regeringen en werkgevers zet al genoeg jobs op de helling.

We kunnen zo niet verder en we hebben een switch nodig, maar die zal blijkbaar niet van de traditionele partijen komen zo stel ik elke week vast in het parlement. Liberalen, christendemocraten, socialisten, nationalisten en groenen blijven zich hardnekkig vastklampen aan de regels van de markteconomie. Het is alsof ze zelfs niet durven nadenken over een alternatief. Ze kijken hulpeloos toe bij elke crisis. Ze mompelen iets over de markt die het wel zal oplossen. Of over bedrijven die de economie zullen aanzwengelen. Mensen zullen hun plan wel trekken. En als dat niet lukt, dan is het de schuld van Europa. Dat laatste is ook een klassieker. De maatregelen die ze dan wel nemen, komen er op neer dat mensen worden overgeleverd aan de wetten van de jungle. Vraag en aanbod, heet dat in de oude economieboeken. “Isoleer zelf uw huis”, “Zet de verwarming wat lager” of “Zoek zelf de beste energieleverancier” en “Als je geen opvang vindt, laat de kinderen dan achter bij de papa”, zoals Vlaams parlementsvoorzitter Liesbeth Homans antwoordde op PVDA-parlementslid Lise Vandecasteele toen zij de crisis in de kinderopvang

aanklaagde. Hoe weinig voeling kan iemand hebben met de werkelijkheid om zulke dingen te zeggen? Hallo Aarde? Je moet toch echt in een aparte financiële wereld leven om zo te denken.

De mensen aan hun lot overlaten is schuldig verzuim. Dat is een houding die we niet mogen accepteren. De tijd van lapmiddelen en hier en daar een schroef aandraaien is voorbij. Daarvoor zijn de uitdagingen te groot. Maar voor we op zoek gaan naar echte oplossingen moeten we het wel eerst eens worden over de diagnose: de oude liberale recepten die al tientallen jaren worden toegepast werken niet. De switch doen betekent kiezen voor nieuwe oplossingen en de versleten recepten opzij schuiven.

Frisse en nieuwe ideeën, dat hebben we nodig

De geesten beginnen op te schuiven. Sinds de financiële crisis van 2008 durft niemand meer te beweren dat de overheid minder ruimte moet innemen en dat je de bankiers en speculanten gewoon hun gang moet laten gaan. Zelfs Georges-Louis Bouchez durft dat niet meer. Sinds de coronacrisis en het terug zichtbaar worden van de essentiële beroepen durft niemand nog te zeggen dat we de welvaart te danken hebben aan de *captains of industry* en de grote CEO's van deze wereld. Die zaten veilig op hun jacht terwijl